

NIEOPATRZNY (41) ai

nieopatrny (38), **nieopatrny** (3); nieopatrny *Calep* (2); nieopatrny : nieopatrny *Mącz* (3:1).
W pisowni łącznej (34), *w rozłącznej* (7).

e, o oraz a jasne.

sg m N nieopatrny (8). ◇ D nieopatrzn(e)mu (1). ◇ A nieopatrzn(e)go (6). ◇ f N nieopatrzną (2). ◇ G nieopatrzn(e)j (1). ◇ A nieopatrzną (2). ◇ I nieopatrzną (1). ◇ n N nieopatrzn(e) (1). ◇ G nieopatrzn(e)go (1). ◇ A nieopatrzn(e) (1). ◇ I nieopatrznym (1). ◇ pl G nieopatrznym (5). ◇ D nieopatrznym (2). ◇ A m pers nieopatrzn(e) (6), nieopatrznym (1) *KmitaSpit. subst* nieopatrzn(e) (1). ◇ L nieopatrznym (1).

Sł stp notuje, Cn s.v. nieostrożny, Linde XVI – XVII w.

1. *Nieświadomy, nie zdający sobie sprawy, nie spodziewający się* (13) : Y ten że mię ftrzegł [...] od tych którzy podłtępliwemi rádami fwemi mnie nieopátrznego włowić chcieli *RejPs* 24v; *Boby* lepiej fwych włafnych rąk prace/ y czoła swoiego potu pożywać: niż fię ná záduszný chleb: chytrze z nieopátrznym ludzi wydulfzony fpuściwłzy *CzechEp* 65; Aby kto nieopátrzny czytáiąc I. M. wywody w błád fię záfwić nie dopufzczał *CzechEp* 323, 65, 103, 351; *CzechEpPORz* *3v; Nadługuiá młokofoom/ ludziom zgłupiá hoynym: Dżiedżicom nie opatrznym *KlonWor* 55.

W porównaniach (2): *CzechEp* 410; Swiat sídłem iest który bogáctwy y rofkofzámí/ iákoby nęta ptáká wabi/ aby go nieopátrznego włowil y z fobá do pieklá w prowadził. *WysKaz* 12.

Szereg: »nieopatrny i nieczujny« (1): ták duchowne dobrá/ máią tełz nieprzyiaćioł wiele/ którzy z nich nie opátrne y nie czuyne Chrześciány rozbijáią. *SkarŻyw* 16.

a. *W funkcji rzeczownika* (2) : áby [ksiądz *Powodowski*] ták tym ludzi pomamiwłzy/ y to w nieopátrne wmowiwłzy/ mógł tym bełpieczniey swoie záfárlíwe wynáfalki prowadzić *CzechEp* 209, 417.

2. *Nieostrożny, nieuważny, niedbały; incautus Mącz, Calep, Cn* (5) : malus nauta, Nieopátrzny/ Niepilny żeglarz. *Mącz* 205b, 42b; Główna żyłá idżie od głowý/ á przez nię druga żyłá przechodzi: którą drugdy nieopátrzny lekarz miałto głowney záfina *SienLek* 36; *Calep* 518a.

nieopatrny około czego (1): Vrząd kędy gołpodarzá nád záfakázanie nieopátrznego okołó ognía y wyłtępnego baczy/ lepiej go káfáć przed przygodá/ niż po przygodżie. *GostGosp* 144.

3. *Nierozważny, nierozsądny; imprudens Vulg; inconsideratus Cn* (3) : nieracz baczytz miły panie zamiełskalołci mé/ ijęzem iako człowiek nieopatrny wczynila *OpecŻyw* 32v; Iest ten który ftráci dulfę fwá dla hánby/ á od nieopátrzney perfony ftráci iá *Leop Eccli* 20/24.

a. *W funkcji rzeczownika* (1) :

W przeciwstawieniu: »nieopatrny ... opatrny« (1): Vítá nie opátrznym [!] głupie rzecy [!] będa powiádáć: ále flowá opátrznym gwichtem będa wáfone. *Leop Eccli* 21/28.

4. *Nie zabezpieczony, nie przygotowany; incustoditus Mącz* (9) : Margrábiowie potáiemnie przyćiągnęli do Rogoźná/ gdzie był Krol wełół s fwemi dworzány [...]/ vderzyli ná krolá nieopátrznego y záfili go *BielKron* 368, 113, 220, 391; *Mącz* 75d; Wiele tych fortelów bywa/ którymi nieprzyiaćielá nieopátrznego łácno pożyć *BielSpr* 27; *BielRozm* 2; *KmitaSpit* A3.

a. W funkcji rzeczownika (1) : ródził/ áby [...] wyciągli w nocy ná Greckie woýfko nád ich nádzyeię/ á vderzyli ná nieopátrzne *BielKron* 59v.

5. *Podjęty bez przemyślenia, wykazujący nierozwagę; improvisus HistAl (8) : BierEz Rv; aby poządliwości doczełne nie vciężyły a niezwioldli nieopatrzných miłli nálfych RejPs 189v; Wiele łie tego przydawa ludziem Rycerłkim iż nieopátrzným położeniem Woýfka/ klefkę łzkodliwą podeymuią. BielSpr 7v; iż to iednę biąłągłową potkáło/ że oná z nieopátrznego vfiędzienia w łáźni bes wiadomości/ y poznánia męłzczyzny płodem záłzłá CzechRozm 162v, 150v; nieopátrzną rádá łam z łwemi łye gubi. ZawJeft 40.*

W przeciwstawieniu: »opatrzný ... nieopatrzný« (1): daleko wolę mieć łtarłzych powážność opatrzną/ nizli młodych pırzchliwość nie opatrzną *HistAl* B5.

Szereg: »głupi a nieopatrzný« (1): tedy to głupia á nieopátrzna Filozofia. *CzechRozm* 122v.

6. *Zaniedbany, nie leczony (1) : Solent neglecta ulcera scatere vermibus, Zwykli łie we wrodźiech [!] nieopátrzných robacy záłęgác. Mącz 371a.*

7. *Nieoczekiwany (1) : wpadłfy wnieopátrzną nędzę [subito defecerunt Vulg Ps 72/19] á łtráchem ogárnieni bárzo nagle y łtem włfytkiem mogą łie wniwecz obroćić. RejPs 107.*

*** *Bez wystarczającego kontekstu (1) : Improvidus – Nie opatrny. Calep 514a.*

Synonimy: 1., 2., 3. *niebaczný; 1. nieczujny; 2., 3. niemądry, nieostrożny.*

Cf **NIEOPATRZONY, OPATRZNY**